

Landbouwcentrum Granen Vlaanderen (LCG) vzw

Graanbericht Nr. 2017.G.23, 31 oktober 2017

Bladluizen in wintergranen - Toestand 30-31 oktober 2017: Aanhoudend hoge tot zeer hoge aantastingsgraad van bladluizen! Situatie blijft ernstig!

Op 30 en 31 oktober werden door het LCG op verschillende locaties bladluistellingen uitgevoerd. Dit gebeurde in West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en Limburg.

De waarnemingen gebeurden op 16 percelen wintergerst en 11 percelen wintertarwe (zie tabellen op blz. 2 en 3).

Op het merendeel van de percelen die ook vorige week reeds werden geëvalueerd werd opnieuw een toename (soms sterke toename) van de bladluisdruk vastgesteld. Dit waren doorgaans de percelen die vorige week pas in het stadium 1^e blad stonden. Op de overige percelen is er eerder een status quo tot zeer lichte afname.

Op de percelen wintergerst die het verst ontwikkeld zijn (minimaal 4e blad) werd er geen verdere toename van de bladluisdruk vastgesteld en varieert de aantasting nog steeds van 32% tot maar liefst 57% planten bezet met minstens één bladluis.

Op percelen die vorige week in het 1-bladstadium waren en op dat moment een duidelijke aanwezigheid van bladluizen toonden (5,3% tot 9,5% van de planten met minstens één bladluis), nam de druk verder toe naar 11,1% tot 19,2% planten bezet met minstens één bladluis.

Op de laatst gezaaide percelen in Limburg (Sint-Lambrechts-Herk en Koninksem) waar vorige week in het 1e bladstadium maximaal 1% van de planten bezet was, is ondertussen in het 2e bladstadium 5,8% tot 9,0% van de planten bezet met minstens één bladluis.

De toename op jonge percelen wintergerst blijkt ook uit het perceel te Poperinge waar vorige week nog niet kon geteld worden en ondertussen 12% van de planten bezet is en het perceel in Bottelare waar maar liefst 34% van de planten bezet is, beide percelen staan pas in het 1e bladstadium!

Op vroeg gezaaide percelen wintertarwe nu in het 2-3 bladstadium, welke voor de tweede week geëvalueerd werden in West-Vlaanderen, bleek een status quo tot een lichte afname maar varieert het percentage planten dat bezet is met minstens één bladluis nog steeds van 12% tot maar liefst 33%.

Op de later gezaaide percelen nu in het 1 bladstadium belooft het percentage planten bezet met minstens één bladluis van 0,2% tot reeds 5,3%.

Ook op enkele percelen wintergerst met Argento zaaizaadbehandeling werden waarnemingen uitgevoerd. Verdere tellingen volgende week zullen inzicht geven in de evolutie op dergelijke percelen.

WINTERGERST

WINTERGERST: percelen zonder insecticidebehandeling (geen specifieke zaaizaadbehandeling en geen gewasbescherming)

Waarnemingsplaats	Zaai-datum	30-31 oktober			23-24 oktober			16-17 oktober	Ligging perceel
		Ontwikkelings-stadium wintergerst	% planten bezet met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	Ontwikkelings-stadium wintergerst	% planten bezet met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	% planten bezet met minstens 1 bladluis	
Limburg									
Kerkom-bij-Sint-Truiden	30/sep	3 ^e -4 ^e blad	57,0%	3	3 ^e blad	63,1%	2	51,9%	niet beschut, grenzend aan plantages
Koninksem-1	13/okt	2 ^e blad	7,5%	1-4	1 ^e blad	0,5%	1	-	niet beschut, grenzend aan cichorei
Koninksem-2	12/okt	2 ^e -3 ^e blad	5,8%	1-4	1 ^e blad	1,0%	1	-	niet beschut, grenzend aan suikerbieten
Koninksem-3	11/okt	2 ^e -3 ^e blad	6,3%	1-3	-	-	-	-	
Sint-Lambrechts Herk-1	14/okt	2 ^e blad	9,0%	1-9	1 ^e blad	0,8%	1	-	beschut langs houtkant
Sint-Lambrechts Herk-2	14/okt	2 ^e blad	6,5%	1-12	1 ^e blad	0,8%	1	-	beschut langs houtkant en grenzend aan maïs
Sint-Lambrechts Herk-3	14/okt	2 ^e blad	7,8%	1-6	1 ^e blad	0,3%	1	-	beschut langs houtkant en grenzend aan gras
Vlaams-Brabant									
Huldenberg	11/okt	2 ^e blad	11,1%	2	1 ^e blad	5,3%	2	-	deels beschut
Tielt-Winge	27/sep	4 ^e blad	56,5%	1	3 ^e blad	60,0%	2	54,0%	grenzend aan maïs, wintergranen, gras en bos
Tienen	9/okt	3 ^e blad	17,0%	2	1 ^e blad	9,5%	2	11,5%	deels beschut, langs gras en vanggewas
Oost-Vlaanderen									
Bottelare	16/okt	1 ^e blad	34,0%	1	-	-	-	-	onbeschut langs maïs
Geraardsbergen	12/okt	2 ^e blad	19,2%	2	1 ^e blad	6,3%	1	-	deels beschut
West-Vlaanderen									
Helkijn	12/sep	5 ^e blad	31,9%	2	4 ^e blad	36,2%	3	27,7%	naast maïstoppel
Zwevegem	6/okt	3 ^e blad	45,8%	2	2 ^e blad	45,0%	2	19,3%	onbeschut langs maïs
Brielen		3 ^e blad	41,8%	2	2 ^e -3 ^e blad	9,5%	5	5,8%	grenzend aan bos
Poperinge	12/okt	1 ^e -2 ^e blad	12,0%	1	1 ^e blad	-	-	-	onbeschut, langs maïstoppel & suikerbieten

WINTERTARWE

WINTERTARWE: percelen zonder insecticidebehandeling (geen specifieke zaaizaadbehandeling en geen gewasbescherming)

Waarnemingsplaats	Zaai-datum	30-31 oktober			23-24 oktober			16-17 oktober	Ligging perceel
		Ontwikkelings-stadium wintertarwe	% planten bezet met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	Ontwikkelings-stadium wintertarwe	% planten bezet met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	% planten bezet met minstens 1 bladluis	
Limburg									
Gingelom		1 ^e blad	0,4%	1	-	-	-	-	
Rukkelingen-Loon	17/okt	1 ^e blad	0,8%	1	-	-	-	-	onbeschut langs gras en vanggewas
Veulen	19/okt	1 ^e blad	0,5%	1	-	-	-	-	onbeschut, deels langs houtkant
Vlaams-Brabant									
Webbekom		1 ^e blad	0,2%	1	-	-	-	-	
Oost-Vlaanderen									
Geraardsbergen	12/okt	1 ^e blad	5,3%	2	1 ^e blad	0,4%	1	-	deels onbeschut
West-Vlaanderen									
Helkijn	7/okt	-	-	-	2 ^e blad	16,3%	2	4,3%	naast maïs en bos
Otegem	3/okt	3 ^e blad	32,6%	3	2 ^e blad	45,8%	2	24,2%	niet beschut, naast suikerbieten
Zwevegem	18/okt	1 ^e blad	3,9%	1	-	-	-	-	deels beschut
Reningelst	16/okt	1 ^e blad	2,0%	1	-	-	-	-	onbeschut langs vanggewas
Lo	18/okt	1 ^e blad	3,5%	1	-	-	-	-	onbeschut langs gras en vanggewas
Kustregio									
Houtem	5/okt	-	-	-	2 ^e blad	15,2%	2	-	onbeschut
Gistel	5/okt	2 ^e -3 ^e blad	16,5%	2	1 ^e -2 ^e blad	16,7%	2	-	onbeschut naast gras en vanggewas
Zuienkerke	6/okt	3 ^e blad	11,6%	1	1 ^e -2 ^e blad	14,0%	1	-	onbeschut

1. Percelen wintergranen zonder zaaizaadbehandeling tegen bladluizen

+ Percelen wintergerst zonder tolerante rassen ten aanzien van het dwergvergelingsvirus

Het is **absoluut noodzakelijk alle percelen wintergranen** (wintergerst, wintertarwe, triticale, spelt) **te controleren van bij de opkomst op de aanwezigheid van bladluizen**. Deze perceelcontrole is absoluut noodzakelijk indien de omstandigheden gunstig zijn voor de bladluisaantasting zoals:

- bij vroege zaai,
- graanpercelen in de nabijheid van met bladluizen geïnfecteerde maïsvelden (zeker ook laat geoogste maïsvelden!),
- aanhoudend zacht weer, de volgende dagen blijft het nog steeds relatief zacht weer!
De temperaturen overdag blijven nog tot volgende week boven 10°C. Aangezien bladluisvluchten plaatsvinden bij temperaturen van 10 à 12 °C blijven de omstandigheden nog steeds gunstig voor verdere verspreiding en uitbreiding van de populatie.
- beschut gelegen wintergraanpercelen,
- aanwezigheid in de directe omgeving van grassen, Japanse haver als groenbemester en graanopslag.

Vooraf graanpercelen in de omgeving van maïs moeten zeer goed opgevolgd worden. In percelen waar de opkomst van de granen zich vóór de maïsoogst situeert, is het zeer belangrijk de bladluisdruk goed op te volgen. Nog niet alle maïs is geoogst, dit betekent dat tijdens de maïsoogst (zeker bij mooi weer) de bladluizen zich nog steeds massaal kunnen verplaatsen naar de graanpercelen. Waakzaamheid is in deze situatie zeker geboden!

In de herfst wordt een bladluisbehandeling aanbevolen vanaf het moment dat 5% van de planten bezet is met virusdragende bladluizen, m.a.w. 5 planten op 100 planten (Bron: Livre Blanc "Céréales"–september 2014). Doch we weten in Vlaanderen niet hoeveel % van de bladluizen virusdragend is. In deze optiek adviseert CADCO (Wallonië) te behandelen vanaf het ogenblik dat 10% van de planten bezet is met minstens één bladluis, dit is rekening houdend met een bepaalde virulentiegraad van de bladluizen (Bron: naar CADCO-Actualité-Céréales 24 octobre 2017). **Van de waarnemingsvelden wintergerst en wintertarwe met minstens 2 blaadjes zit bijna 70% van de percelen boven de behandelingsdrempel van 10%, en zitten alle percelen boven 5% bezettingsgraad.** Deze bevindingen bevatten alle regio's (ook de kustregio)!

BSV Hauts-de-France (Frankrijk) adviseert eveneens te behandelen van het ogenblik dat 10% van de planten bezet is met minstens één bladluis of aanwezigheid van bladluizen gedurende meer dan 10 dagen wat ook het % aangetaste planten is (Bron: BSV Grandes Cultures Hauts-de-France, 24 octobre 2017).

Wanneer niet behandeld wordt bij het bereiken van de schadedrempel kan er in dergelijke omstandigheden zware schade optreden aan het gewas!

Percelen wintergranen waar reeds een gewasbespuiting met een insecticide werd uitgevoerd

Op deze percelen dient de bladluisdruk opnieuw opgevolgd wanneer de werkingsduur van de insecticidebespuiting naar zijn einde loopt. De toegelaten middelen zijn niet systemisch en bieden geen bescherming aan de nieuwe blaadjes gevormd na de behandeling, deze percelen kunnen opnieuw aangetast worden door bladluizen.

2. Rassen wintergerst tolerant ten aanzien van het dwergvergelingsvirus

De rassen wintergerst die tolerant zijn ten aanzien van het dwergvergelingsvirus (Rafaëla, Domino, ...) moeten niet met een insecticide behandeld worden, zelfs al worden er bladluizen waargenomen (Bron: Clovis Matton, Jorion/Philip Seeds).

3. Percelen wintergranen met specifieke zaaizaadbehandeling tegen bladluizen

Op percelen wintergerst behandeld met Argento dient momenteel geen gewasbehandeling uitgevoerd te worden met een insecticide ter bestrijding van bladluizen (Bron: Bayer CropScience).

Info omtrent "[Bladluizen, overdragers van het dwergvergelingsvirus tijdens de herfst en het vroege voorjaar in wintergranen](#)" is raadpleegbaar op de LCG-website (www.lcg.be).

VOLGEND BERICHT: 8 november 2017

De LCG-Graanberichten worden per mail en per post verstuurd op datum van het bericht en kunnen tevens geraadpleegd worden op de LCG-website (www.lcg.be) vanaf deze datum.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen, in eigen vorm of wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het Landbouwcentrum Granen Vlaanderen is niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die zouden kunnen ontstaan bij het gebruik van de gegevens uit deze opgave.

Project met financiële steun van de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij,
Afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving, Team Voorlichting

De LCG-waarschuwingberichten komen tot stand door medewerking van volgende partners van het LCG-Vlaanderen:

- de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij, Afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving, Team Voorlichting*
- Inagro vzw, afdeling Akkerbouw, te Rumbeke-Beitem*
- de Bodemkundige Dienst van België, te Leuven-Heverlee*
- Universiteit Gent, faculteit Bio-ingenieurswetenschappen, vakgroep toegepaste biowetenschappen, te Gent*
- vzw PIBO Campus en het Provinciaal Instituut voor Biotechnisch Onderwijs (PIBO), te Tongeren*
- het Vrij Technisch Instituut, Land- en Tuinbouw, te Poperinge*
- het Land- en Tuinbouwcentrum Waasland (LTCW), Biotechnische & Sport, te Sint-Niklaas*
- het Proefcentrum Herent, provincie Vlaams-Brabant, te Herent*